

יסודות עבודת ועד הלשון.

I תפקיד הועד.

תפקידו של ועד הלשון הוא:

(א) להכשיר את הלשון העברית לשמוש בתור לשון מדברת בכל עניני החיים, בבית, בבתי הספר, בחיים הצבוריים, במסחר ובקנין, בחרשת ובאמנות, בחכמות ובמדעים.

(ב) לשמר על תכונתה המזרחית של הלשון וצורתה המיוחדת העקרית במבטא האותיות, בבנין המלים ובסגנון; להוסיף לה הגמישות הנצרכה כדי שתוכל לבטא את המחשבה האנושית בזמננו בכל מלואה.

II עבודת הועד.

למען הגיע לתכלית הכפולה הנזכרת עוסק הועד בדברים האלה:

(א) מפרסם בקהל המלים הנמצאות בספרות העברית למיום היותה ועד היום, ושאינן ידועות לרב הקהל.

(ב) ממלא את החסר בלשון על ידי יצירת מלים חדשות.

(ג) משתדל להטביע בלשון את ההברה המזרחית (שהיא נותנת ללשון את הגון המזרחי), המבלטת יותר את ההבדל בין קולות כל האותיות של האלף בית.

(ד) הועד נותן צורה קבועה להכתיב; קובע מנחים לשמוש הלשון, מביא סדר בשמוש סמני ההפסק ומעיר על השגיאות והטעויות הנכנסות בדבור ובסגנון.

III המקורות.

(א) הועד מחפש בכל מקצועות הספרות העברית ולוקט מתוכה:

(1) כל המלים העבריות העתיקות ושנוצרו במשך הדורות.

הערה:—אם יש ספק בפרוש מלה מהמלים או יש מחלוקת בין

המפרשים, מתאמץ הועד להכריע ולקבע משמעתה ע"פ יסודות וראיות

מדעיות וגם ע"פ ראות עיניו. אך אם אין בידו להכריע הכרעה שתקבל,

בוחר הועד ליצר מלה חדשה, שלא לתת מקום לחולק לחלק.

(2) המלים הארמיות עד כמה שהן נצרכות, במקום שאין למשג מלה עברית, — למלים האלה נותן הועד צורה עברית לפי דקדוק המלה ולפי משקלה. אם המלה כבר שגורה בלשון בצורה ארמית מניח ועד הלשון הצורה הקולית ומשנה צורתה הכתבית לעברית, ומשנה המין אם נצרך, מזכר לנקבה ולהפך. ואם אין עוד המלה שגורה משנה הועד גם את צורתה הקולית של המלה לפי המשקל הארמי ומניחה במינה שיש לה בארמית.

(3) אין הועד נזקק למלים אי-שמיות בשרשן, אפילו אם הן נמצאות במקורות עבריים, אלא אם יש להן צורה עברית או שכבר נכנסו בלשון והן מצויות בה מאד.

(ב) למלא את החסר עוד בלשון יוצר הועד מלים על פי חקי הדקדוק והקש הלשון:

(1) עד כמה שאפשר מהשרשים העבריים שבתנ"ך ובספרות התלמודית;

(2) במדרגה שניה מהשרשים השמיים: הארמיים, הכנעניים המצריים

ובפרט הערביים.

(3) אין הועד מזדקק למלים זרות מהלשונות לא השמיות, ואפילו אם

הן מקבלות בכל הלשונות האריות, ומתאמץ הועד, עד כמה שאפשר ליצר לכל המשגים מלים חדשות משרשים שמיים.

(4) משגים מדעיים שעוד לא הנחו להם מנחים בספרות העתיקה

מתאמץ הועד להניח להם מנחים על פי הטבע המדעי של המשג ולא

על פי המשמעות החיצונה של המנחים שהנחה להם בלשונות האריות.

(5) הועד משתדל שתהיינה יצירות המלים לא בלבד נכונות על פי

הדקדוק אלא גם יפות בצורתן החיצונה, בצלצולן הקולי ומיסדות ברוחה של הלשון.